

N:o 136.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 12 maj 1906.
 — — — — Andra Kammaren den 12 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen om ändring eller upphäfvande
 af mom. 7 i kungl. brefvet den 17 oktober 1778 m. m.*

(Första Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 2) utlåtande n:o 6.)

(Andra Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 1) utlåtande n:is 8 och 15.)

Till Konungen.

Uti tvenne vid riksdagen väckta motioner hafva förslag framställts om upphäfvande eller ändring af moment 7 i kungl. brefvet till samtliga hofrätterna af den 17 oktober 1778 angående några författningar till förekommande af barnamord samt af andra därmed i sammanhang stående författningsbestämmelser.

Omförmälda kungl. bref innehåller i nyssnämnda moment följande:

»7) At qvinna, som wil i okänd ort framföda Fostret, må i sådant upsåt lämnas ostörd utan någons åtal eller efterfrågan om hennes person eller tillstånd. Och anse Wi den olägenhet mindre, om på sådant sätt något olofligt häfdande skulle döljas, än at igenom sträng efterfrågan i dylikt tillfälle betaga ett blödiget sinne all utväg at kunna dölja sin förbrytelse.»

Bland bestämmelser, som tillkommit efter nyss anförda kungl. bref och med detta äga sammanhang, märkas § 21 i Kungl. Maj:ts förnyade reglemente för barnmorskor den 28 november 1856 samt § 16 i kungl. förordningen angående kyrkoböckers förande den 6 augusti 1894.

Ifrågavarande under Riksdagens pröfning bragta fråga har tillförene varit föremål för behandling ej mindre af Riksdagen utan äfven af såväl 1898 som 1903 års kyrkomöten, hvilka aflätit skrivelser till Eders Kungl. Maj:t med begäran, att åtgärder måtte vidtagas för ändring af nämnda moment.

Att nuvarande bestämmelser om rätt för barnaföderska att hemlighålla sitt namn skall, så länge samma bestämmelse äger bestånd, medföra stora olägenheter, torde vara gifvet.

Äfven om den ifrågavarande bestämmelsen kan antagas i ett afseende vara ägnad att förekomma barnamord, i det att genom densamma för häfdad kvinna beredes möjlighet att okänd framföda och i andras vård öfverlämna barnet, samt sålunda göra sig kvitt detsamma, utan att bringa det om lifvet, så ligger å andra sidan den faran nära, att samma bestämmelse i ett annat afseende kan verka i en alldeles motsatt riktning. Den är nämligen af beskaffenhet att under vissa omständigheter underlätta fördöljandet af barnamord och kan därigenom också för en hjärtlös eller till förtviflan bragt moder innebära frestelse till en dylik förbrytelse. Under skydd af rättigheten att förblifva okänd kan kvinnan begifva sig till en främmande ort, framföda sitt barn och efter tillfrisknandet jämte barnet lämna platsen för att i sinom tid ensam återkomma till hemorten. Barnet kan hon under resan på en annan främmande ort göra sig af med. Ett under sådana omständigheter begånget barnamord är uppenbarligen i långt mindre grad än andra utsatt för att blifva röjdt. Det är icke alldeles uteslutet, att den relativa minskning i antalet barnamord, hvilken statistiken utvisar för tiden efter 1778, i någon mån kan bero på detta förhållande. Visst är i hvarje fall, att i församlingsböckerna inom våra större städer icke få barn af okända mödrar finnas antecknade, om hvilka efter deras dop aldrig någonting vidare försports, och beträffande hvilka man rent af nödgas frukta, att de på ett eller annat sätt bragts ur världen.

Ehuru barnamorden, sedan utfärdandet af kungl. brefvet den 17 oktober 1778, relativt sedt, varit i sjunkande, hafva emellertid samtidigt härmed antalet barn af oäkta börd i än högre grad ökats, både absolut och relativt. Förefintliga statistiska uppgifter äro alltför ofullständiga,

för att af dem skulle med någon grad ens af sannolikhet kunna bedömas, huruvida dessa förhållanden böra sättas i samband med tillkomsten af det kungl. brefvet den 17 oktober 1778. Om ett dylikt samband icke dess mindre kunde förutsättas, så ledes man till det resultatet, att nämnda kungl. bref visserligen å ena sidan verkat en minskning i de uppdagade barnamordens antal, men å andra sidan åstadkommit en ännu större ökning i antalet oäkta barn.

Bland olägenheter, som äro en följd af ifrågavarande författningsbestämmelse, må framhållas den otillbörliga ökning i fattigvårdstungan, som vissa kommuner få underkasta sig, i det de nödgas bekosta vård och underhåll åt en del barn af okända mödrar. Äfven må erinras, att tillåtelse för barnaföderska att i kyrkoböckerna antecknas såsom okänd moder, af statistiska centralbyrån betecknats såsom en af de hufvudsakligaste anledningarna till felaktigheter och ofullständigheter i bokföringen angående födda och döpta.

Det torde vara uppenbart, att nuvarande bestämmelser om rätt för barnaföderska att vara okänd i sig innebär ett intrång i det af sådan moder födda barnets rätt.

Redan den omständigheten, att ett barn af okänd moder är utestängdt från möjligheten att erhålla kännedom om sin härkomst, innebär för barnet förlusten af en naturlig och betydelsefull förmån. Än större vikt torde böra tillmätas det förhållandet, att ett barn af okänd moder är beröfvadt hvarje möjlighet att göra gällande den rätt till arf efter moder och modernefränder, som på grund af lagen den 17 mars 1905 numera tillkommer äfven oäkta barn. För att ett oäkta barns rätt till arf enligt denna lag skall bevaras, måste nämligen anmälan om denna rätt göras inom natt och år efter det arf fallit, och den person, som skall bevaka barnets rätt, måste alltså äga möjlighet att inom en jämförelsevis kort tid förskaffa sig kännedom om hvarje dödsfall, som för barnet öppnar utsikt till arf.

Af hvad ofvan anförts torde framgå, att mom. 7 i åberopade kungl. bref icke bör bibehållas i sin nuvarande lydelse, i följd hvaraf en utredning för ändring af nämnda stadgande samt de bestämmelser, som föranledts däraf, är af behofvet påkallad.

Två intressen stå här mot hvarandra, nämligen kvinnans och barnets. Det synes emellertid icke vara omöjligt att finna en utväg till ändring af nuvarande stadgande om rätt för barnaföderska att vara okänd, hvarigenom såväl kvinnans som barnets intressen uti ifrågavarande hän-

seende blefve i tillbörlig grad tillgodosedda. Skulle likväl en ändring i nu antydda riktning af ifrågavarande stadgande icke kunna genomföras, torde detsamma på grund af ofvan anförda skäl böra upphävas.

På grund häraf får Riksdagen anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t låta utreda, om och på hvad sätt sådan ändring af mom. 7 i kungl. brefvet den 17 oktober 1778 angående barnamord jämte andra därmed i sammanhang stående författningsbestämmelser må kunna företagas, att moderns namn blifver fortfarande skyddadt mot offentliggörande, men, till upplysning och ledning i vissa uppgifna och bestämda fall, på lämpligt sätt antecknadt, eller, där sådant finnes ej lämpligen kunna ske, upphäva samma moment och bestämmelser.

Stockholm den 12 maj 1906.

Med undersätlig vördnad.